

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
Katedra pedagogiky
PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
Posudek oponenta práce

Předkladatelka práce: Lucie Hranáčová
Studijní program: Učitelství pro základní školy
Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň základní školy
Název práce: *Vzdělávání perspektivou autistů a jejich rodin*
Pohledy na vzdělávání v prostředí ZŠ běžné versus ZŠ speciální
Vedoucí práce: Mgr. Šárka Káňová, Ph.D.
Oponentka práce: Mgr. Jiřina Ullmanová

1. CÍL PRÁCE A JEHO NAPLNĚNÍ

Diplomová práce je zaměřena na aktuální téma inkluzivního vzdělávání. Autorka se věnuje tématu dětí s autismem ve školním prostředí. Téma je jí blízké, díky současné praxi pedagoga ve speciální škole, a širšímu vhledu do života dětí s autismem. Zabývá se zajímavou oblastí srovnání zkušenosti žáků, rodičů a pedagogů, se vzděláváním dětí s autismem v běžné škole a ve speciální škole. Upozorňuje tak na současné dilema při posuzování vhodnosti obou prostředí pro vzdělávání dětí s uvedeným postižením.

Autorka uvádí jako hlavní téma práce „Vzdělávání perspektivou autistů a jejich rodin.“. Téma nás může zaujmout pro možnou autentičnost popisu života dětí s PAS ve škole. V průběhu průzkumu je však zaměření zúženo spíše na skupinu rodičů a pedagogů. Ani po stránce metodologické není uvedeno, jakým způsobem by autorka perspektivu autistů zjišťovala. Výzkum se zaměřuje na konkrétní popisy výhod a nevýhod vzdělávání dětí s PAS v běžné škole a speciální škole, dochází ke srovnání obou prostředí a vymezují se důvody pro přestup dětí mezi uvedenými typy škol. Širší pojetí vzdělávání perspektivou autistů a jejich rodin se v práci nedozvídáme. Práce postrádá precizní vymezení výzkumného problému a na to navazující adekvátní metodologický rámec.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

V prvních čtyřech kapitolách se autorka věnuje teoretickému vymezení tématu dětí s autismem. Dozvídáme se teoretické poznatky o autismu, charakteristiku jednotlivých PAS, etiologii a diagnostické možnosti. Uvádí se též legislativní rámec vzdělávání dětí s PAS a historie vzdělávání. Oceňuji, že autorka informuje o programu TEACH, jako jednom z trendů podpory dětí s PAS. Jako zajímavé považuji i uvedení výzkumů v ČR a historický kontext vzniku speciálních tříd pro děti s autismem.

Pro samotné téma vzdělávání dětí s autismem by bylo vhodné uvést samostatné kapitule shrnující **informace zaměřené přímo na téma vzdělávání dětí s PAS**, požadavky na učitele a asistenty pedagoga, podmínky vzdělávání, zkušenosti s obtížemi a podporou.

V práci by bylo vhodné uvést i **shrnutí již poznaného k tématu srovnání vzdělávání dětí s PAS** ve speciálním školství a běžné škole. Výstupy z již provedených studií by mohly být teoretickou oporou pro samotný výzkum v rámci diplomové práce. Z výzkumu například není patrné, na základě jakých kritérií byly vybrány otázky pro rozhovory.

Kapitola k metodologii výzkumného šetření je přehledně členěna, autorka se věnuje popisu tří základních metod – případová studie, polo-strukturovaný rozhovor, analýza dokumentů. Pro výstupy z rozhovorů autorka jako způsob analýzy dat uvádí **otevřené kódování, blíže využití metody konkrétně v její práci nevysvětluje, kódy nejsou uvedeny**. Jako problematické pro metodologickou část vnímám stanovení velmi malého výzkumného souboru, omezeného pouze na 2 žáky, 2 rodiče, 2 pedagogy. Skladba souboru je omezena nejen počtem respondentů, ale i samotným genderovým vyvážením – všechny dospělé respondentky jsou ženy. Autorka popisuje původní záměr spolupráce s více respondenty, vzhledem k období pandemie a ztížené situace rodin s dětmi s autismem v tomto období je pochopitelné, že bylo obtížné rodiny do spolupráce zapojit.

V posledních dvou kapitolách autorka shrnuje výsledky výzkumného šetření a uvádí doporučení pro praxi. Výsledky jsou přehledně shrnuty, jsou doplněny o přímá tvrzení respondentů, což působí v práci autenticky. Obecnější závěry svého zjištění však autorka neuvádí. Zároveň je patrné v odpovědích respondentů tendence preferovat speciální školství, vzhledem k úzce vybranému vzorku rodin právě se zkušeností s přestupem ze školy běžné z důvodu obtíží a celkové nespokojenosti. **Z výzkumného šetření se tak ztrácí původní téma práce, a to je perspektiva vzdělávání jako takového.**

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Struktura práce je přehledná, obsahuje základní kapitoly a členění na teoretickou část a část výzkumnou, v závěru autorka shrnuje svá zjištění a uvádí doporučení pro praxi. Autorka používá v textu citlivý jazyk, v praktickém provedení výzkumu je patrná znalost cílové skupiny dětí s autismem a jejich potřeb, autorka upravuje materiály v *easy to read* formě.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Diplomová práce se zaměřuje na aktuální téma spojené s možnostmi současného vzdělávacího systému pro děti s PAS. Uvádí v rámci sondy do vzdělávání v běžné i speciální škole konkrétní poznatky, co děti s PAS ve školním prostředí mohou prožívat, ale i jak je důležité nastavit podmínky pro vzdělávání těchto dětí, a jak je v rámci systému školství nezbytné adekvátní a kvalitní podpora pedagogů. Autorka prokazuje dobrou znalost prostředí, ve kterém výzkum prováděla, je patrné, že zná dobře cílovou skupinu dětí s PAS a její přístup prokazuje vnímavost k jejich potřebám. Práce je přehledným způsobem strukturována. Metodologicky není práce precizně ukotvena a interpretace výsledků je tímto ovlivněna. Celkově předloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě s hodnocením:

DOBŘE

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY

- Komentáře a otázky jsou vyznačeny v textu tučně. Autorku prosím o vyjádření.

V Plzni dne: 31. 8. 2022

Mgr. Jiřina Ullmanová